

# بررسی تأثیر آموزش « نحوه مراقبت از کودکان مبتلا به فلج مغزی » بر کیفیت زندگی مراقبین خانوادگی آنها

\*محمد سعید خانجانی<sup>۱</sup>، نیکتا حاتمی زاده<sup>۲</sup>، محمد علی حسینی<sup>۳</sup>، مهدی رهگذر<sup>۴</sup>، منوچهر ارجمند<sup>۵</sup>

## چکیده

هدف: نظر به اینکه وجود فرزند مبتلا به فلج مغزی زندگی خانواده و به ویژه مراقب خانوادگی کودک را متأثر می‌سازد، مطالعه حاضر با هدف تعیین تأثیر آموزش نحوه مراقبت از کودکان مبتلا به فلج مغزی بر کیفیت زندگی مراقبین خانوادگی این کودکان انجام شده است.

روش بررسی: در این مطالعه مداخله‌ای و شبه‌تجربی، ۲۵ نفر از مراقبین اصلی خانواده‌های دارای کودک مبتلا به فلج مغزی اسپاستیک تحت پوشش بهزیستی شهرستان بابلسرکه حداقل سواد خواندن و نوشتن داشتند، به روش تمام‌شمار و با رعایت معیارهای لازم انتخاب و مورد آموزش قرار گرفتند. قبل و سه ماه پس از آموزش، میزان مهارت مراقبین در مراقبت از کودک مبتلا به فلج مغزی بر اساس فرم جمع‌آوری اطلاعات نحوه مراقبت از کودکان فلج مغزی و کیفیت زندگی مراقبین با پرسشنامه فرم کوتاه بررسی وضعیت سلامت (SF36) مورد سنجش قرار گرفت. آموزش به صورت عملی و با حضور مراقب و کودک مبتلا در طی ۶ تا ۸ جلسه ۳۰ دقیقه‌ای انجام پذیرفت. داده‌های حاصل با استفاده از آزمون تی زوجی و آزمون ناپارامتری ویلکاکسون تحلیل شد.

یافته‌ها: نمرات کیفیت زندگی مراقبین ۳ ماه پس از پایان آموزش نسبت به قبل از دریافت آموزش در تمامی ۸ قلمرو، ۲ حیطه کلی سلامت ذهنی و سلامت جسمانی و کیفیت زندگی کل به میزان معناداری افزایش یافت ( $P < 0/001$ ). از میان قلمروهای هشت‌گانه، کمترین میانگین افزایش در قلمرو سلامت ذهنی ( $11/36 \pm 13/54$ ) و بیشترین آن در قلمرو نقش عاطفی ( $50/66 \pm 78/24$ ) مشاهده شد. میزان این تغییر در نمره کلی کیفیت زندگی ( $23/18 \pm 15/83$ ) بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به ارتقاء کیفیت زندگی والدین به دنبال گذراندن دوره آموزشی درباره نحوه صحیح مراقبت از کودکان مبتلا به فلج مغزی، اهمیت آموزش والدین بیش از گذشته معلوم شده و به نظر می‌رسد در ارزیابی اثربخشی برنامه‌های توانبخشی کودکان، می‌بایست آثاری که این برنامه‌ها بر سایر اعضای خانواده دارد نیز همواره مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: کیفیت زندگی / مراقب خانوادگی / فلج مغزی

- ۱- کارشناس ارشد مدیریت توانبخشی
- ۲- متخصص اطفال، MPH، دانشیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۳- دکترای مدیریت آموزش عالی، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۴- دکترای آمار زیستی، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۵- پزشک عمومی، MPH

تاریخ دریافت مقاله: ۸۷/۸/۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۸/۸/۲۵

\*آدرس نویسنده مسئول:

تهران، اوین، بلوار دانشجو، بن‌بست کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، گروه مدیریت توانبخشی  
تلفن: ۲۲۱۸۰۰۳۴

E-mail: saeedkh76@yahoo.com